GESTIONAREA CRIZEI REFUGIAŢILOR DE CĂTRE AUTORITĂŢILE PUBLICE LOCALE DIN RAIONUL DUBĂSARI

Ina DANILOV

CZU: 352.07(478):314.745.22(477) ina.danilov.2020@mail.ru

This article is devoted to the management of the refugee crisis by the local public authorities in the Dubasari district. The crisis triggered at the end of February 2024 found the local public authorities unprepared, but they soon managed to mobilize and with the help of the population and civil society organizations organized the support processes for Ukrainian refugees. The author highlighted the main directions of action of the local public authorities and made an assessment of their activity.

Criza refugiaților din Ucraina în legătură cu începerea războiului începând cu data de 24.02.2022 s-a resimțit serios pe teritoriul statelor europene, dar și pe teritoriul Republicii Moldova. Aceasta a constituit un adevărat test de reziliență pentru autoritățile publice locale și centrale în vederea gestionării fluxului de refugiați și în special a capacității statului de a face față situațiilor de criză.

Raionul Dubăsari nefiind o excepție, având o proprie istorie în legătură cu războiul de pe Nistru din anul 1992 și consecințele dezvoltării raionului de după război, problemele așa și nesoluționate teritorial, politic și administrativ, dar și cu propria populație de aproximativ 25305 persoane, s-a confruntat începând cu data de 01.03.2022 cu aceste probleme. Și dacă în primele zile doar băștinașii au manifestat spiritul de compasiune prin găzduirea în propriile locuințe și pe cont propriu a familiilor refugiaților, autoritățile publice locale au venit cu o reacție întârziată, nefiind de facto pregătite de aceste evenimente.

La solicitarea Administrației Publice Locale de nivelul II din cadrul r. Dubăsari unele organizații non-guvernamentale precum spre exemplu AO „Caritas Cehia”, au venit cu echipamentul logistic pentru centrul de Plasament din r. Dubăsari, inclusiv cu dotarea centrului cu truse igienice și medicale, dar și suportul financiar uni în valoare de 2220 lei pentru fiecare refugiat din Ucraina.

La 08.06.2022 Organizația internațională creștină „World Vision” în parteneriat cu Programul Alimentar Mondial (PAM) de susținere a refugiaților ucraineni din Republica Moldova, în cadrul vizitei întreprinse au adus suportul financiar și material celor 39 de familii din raionul Dubăsari, înregistrate care au găzduit refugiați din Ucraina.

Un alt suport a fost cel acordat de EDU JOC a venit cu suport didactico-educativ la copii refugiaților din Ucraina cazați la Centru de plasament din s. Coșnița.

Totodată este de menționat că având în vedere facilitățile fiscale care s-au aprobat la nivel național în ceea ce privește antrenarea persoanelor refugiate, agenții economici din teritoriu fiind scutiți de plata unor tipuri de impozite. Aceștia la rândul său au fost dispuși să încadreze în câmpul muncii refugiații din Ucraina astfel potrivit datelor (ANOFM, reprezentanța Cocieri) au fost încadrate în câmpul muncii în raionul Dubăsari 11 refugiați, ceea ce a fost posibil datorită Dispoziției Comisiei pentru Situații Excepționale nr.4/2022 unde s-a reglementat facilitarea dreptului la muncă pentru cetățenii ucraineni. Astfel, persoanele refugiate, indiferent de statutul legal, pentru perioada stării de urgență pot fi angajate pe teritoriul Republicii Moldova. Angajatorii fiind obligați de a notifica Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă despre angajarea cetățenilor din Ucraina, în acest sens fiind emisă o circulară de către ANOFM către toate subdiviziunile teritoriale pentru ocuparea forței de muncă, cu sarcini concrete privind conlucrarea cu angajatorii și cetățenii din Ucraina, inclusiv efectuarea vizitelor la centrele de plasament pentru refugiați din teritoriu, în scopul informării lor despre dreptul la angajare și suportul acordat.

Așa cum războiul a fost un atac total neașteptat pentru instituțiile menite să ofere servicii persoanelor afectate de război, aceste activități au constituit o experiență nouă. Astfel, odată cu începerea războiului în Ucraina, s-a constatat că legislația Republica Moldova referitoare la integrarea străinilor, nu conține prevederi referitoare la condițiile de viață și de activitate a persoanelor strămutate. Pentru cazarea persoanelor refugiate, începând cu 24 februarie 2022, au fost deschise și autorizate 132 de Centre de Plasament Temporar pentru Refugiați.

O altă problemă a autorităților publice au fost prezența copiilor neînsoțiți cu vârsta de 16-18 ani, care traversau teritoriul Republicii Moldova, fiind pusă în situația asigurării unui tranzit legal și în siguranță a copiilor minori refugiați.

Autoritățile publice centrale au adoptat Hotărârea Parlamentului nr.41 din 24.02.2022 prin care s-a declarat stare de urgență , iar în baza Comisiei pentru Situații Excepționale, căreia i-a fost acordat dreptul de a emite dispoziții în vederea punerii în executare a unui șir de acțiuni, prin Dispoziția nr.1 din 24 februarie 2022 și ulterioarele dispoziții emise de comisie au stabilit un șir de măsuri tehnice privind intrarea în țara noastră a străinilor care vin din Ucraina, însă determinarea statutului acestora și a protecției de care aceștia sunt în drept să beneficieze, fiind una instabilă.

Totodată având propria experiență, autoritățile publice locale au acționat fără întârziere chiar în primele zile de la începerea războiului, iar până la crearea de către autoritățile publice centrale a instrumentelor legale și logistice de cazare a refugiaților, au întreprins măsuri necesare în măsura posibilităților, pentru a oferi cazarea, alimentația și acces la informație a refugiaților intrați în raionul Dubăsari.

Ceea ce a dus la implicarea în cadrul raionului Dubăsari a unui număr de aproximativ 50 funcționari publici, 13 persoane cu statut de demnitate publică, 25 de asistenți sociali, 10 lucrători ai Centrului de Plasament din raionul Dubăsari, Direcției Asistență Socială și de Protecției a familiei, a altor specialiști și angajați din cadrul

Consiliului Raional Dubăsari, precum și implicarea activă a societății civile și a ONG-urilor din țară, cât și de peste hotarele ei.

Un dialog permanent și o colaborare fructuoasă au creat premisă de a face față situației de criză, încât unele administrații publice locale de nivelul I au venit cu contribuții bănești, alte cu distribuirea lemnelor de foc pentru refugiații cazați în localitățile raionului Dubăsari, instituțiile publice au venit cu suportul material sub formă de dezinfectanți, măști de protecție, produse de igienă, funcționarii publicii din raion au donat remunerarea unei zile de muncă în susținerea refugiaților din raion. Agenții economici din raion, s-au oferit să ajute gratuit activând ca voluntari în punerea la dispoziție a mijloacelor de transport pentru a întâlni persoane refugiate din Ucraina la punct de trecere vamală pentru a le transporta și caza la Centru de plasament temporar din raion, ceea ce a fost dirijat și organizat logistic de către administrația publică locală de nivelul II.

Referințe:

1. 282 cetățeni ucraineni refugiați la moment în raionul Dubăsari. https://dubasari.md/news/282-cetaeni-ucraineni-refugiai-la-moment-in-raionul-dubasari-505869(vizitat 02.01.2024).
2. 309 cetățeni ucraineni refugiați la moment în raionul Dubăsari. https://dubasari.md/news/309-cetaeni-ucraineni-refugiai-la-moment-in-raionul-dubasari-503381(vizitat 02.01.2024).
3. 313 cetățeni ucraineni refugiați la moment în raionul Dubăsari. https://dubasari.md/news/313-cetaeni-ucraineni-refugiai-la-moment-in-raionul-dubasari-502295 (vizitat 02.01.2024).
4. Abundență și lipsuri: Accesul la informații și bariere în răspunsul la criza refugiaților din Republica Moldova. Raport UNHCR, Chișinău, 2023. https://internews.md/wp-content/uploads/2023/04/IN_Floods-and-deserts_RO.pdf (vizitat 10.11.2023).
5. Așteptând ca cerul să se închidă: Criza fără precedent cu care se confruntă femeile și fetele care fug din Ucraina. Raport de evaluare. https://voiceamplified.org/wp-content/uploads/2022/09/FINAL-RO_MOLDOVA_ASSESSMENT_REPORT.pdf (vizitat 05.01.2024).
6. Consolidarea capacității de reziliență a refugiaților ucraineni în Republica Moldova, a comunităților-gazdă și a autorităților locale și naționale din Moldova. https://www.undp.org/ro/moldova/projects/consolidarea-capacitatii-de-rezilienta-refugiatilor-ucraineni-republica-moldova-comunitatilor-gazda-si-autoritatilor-locale-si (vizitat 13.12.2023).
7. Criza refugiaților: test de rezistență pentru Republica Moldova. https://www.ipis.md/wp-content/uploads/2022/03/Comentariu_criza-refugiatilor.pdf (vizitat 04.01.2024).
8. Organizația „World Vision” oferă suport financiar familiilor din raionul Dubăsari care găzduiesc refugiați din Ucraina https://dubasari.md/news/organizaia-world-vision-ofera-suport-financiar-familiilor-din-raionul-dubasari-care-gazduiesc-refugiai-din-ucraina-508806 (vizitat 03.01.2024).

Recomandat
***Angela POPOVICI**, dr., conf. univ.*